

Kpl 15,

Turvallisuus on perustarve

S.128-133

Nuorten pelot ja toiveet

(Otava, kpl 15, video)

Katso katkelma Ylen Moi-ohjelman jaksosta Nuorten pelot ja toiveet (1984). Vastaa kysymyksiin.

- a) Mitä nuoret pelkäävät ja toivovat eniten?
- b) Mikä selittää nuorten pelkoja ja toiveita vuonna 1984?
- c) Mitä samoja asioita nousisi esiin, jos nuorille tehtäisiin vastaavia haastatteluja tänä päivänä? Entä eri asioita?
- d) Mitä turvallisuuteen liittyviä teemoja videokatkelmassa tulee esille?

Globaalin maailman turvallisuuden uhkia

- Ilmastonmuutos
- Hallitsemattomat muuttoliikkeet
- Pandemiat
- Luonnonkatastrofit
- Energiensaannin ongelmat
- Terrorismi
- Sodat
- Hybridisodankäynti
- Globaalin maailman keskinäiset riippuvuussuhteet

Suomeen kohdistuvia turvallisuusuhkia oppikirjan s.132

Mitkä uhkista tuntuvat todellisilta? Miksi?

Mitkä viranomaiset varautuvat listan uhkiin? Miten?

Suppea ja laaja turvallisuuskäsitys

Suppea turvallisuuskäsitys

Valtio varautuu suojelemaan kansalaisiaan sotilaalliselta hyökkäykseltä.

Laaja turvallisuuskäsitys

Valtio varautuu suojelemaan kansalaisiaan sotilaallisen uhan lisäksi monilta muilta uhilta, jotka liittyvät esim. terveyteen, talouteen, ympäristöön ja sosiaalisiin tekijöihin.

Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus

Sisäinen turvallisuus

Maan sisäisten uhkien torjuminen ja kansalaisten suojeleminen esim. rikollisuudelta, paikallisilta ympäristötuhoilta ja talousvaikeuksilta

Ulkoinen turvallisuus

Maan ulkopuolelta tulevien uhkien torjuminen ja kansalaisten suojeleminen esim. sotilaalliselta hyökkäykseltä, terrorismilta, informaatio- ja sotatiedustelulta ja globaalilta ympäristötuholta

Käytännössä sisäinen ja ulkoinen turvallisuus limittyvät toisiinsa. Uhkien torjumisessa tarvitaan niin poliisin, viranomaisten, armeijan kuin rajavartiolaitoksenkin yhteistyötä.

Sodankäynnin muotoja

Hybridisodankäynti

- Yhdistelmä erilaisia sodankäynnin muotoja, jotka eivät sisällä suoraa sotilaallista hyökkäystä. Tavoitteena on heikentää vastapuolta ja luoda epävarmuutta.
- Esimerkkejä hybridisodankäynnin keinoista ovat kyberhyökkäykset, talouspakotteet, rajaloukkaukset ja informaationsodankäynti.

Informaationsodankäynti

- Tiedonvälitykseen, kansalaisten mielipiteeseen sekä valtion päätöksentekoon ja toimintakykyyn vaikuttamista.
- Esimerkkejä informaationsodankäynnin keinoista ovat valeutiset, somekampanjat, tiedonsaannin rajoittaminen ja tarkoituksellista disinformaatiota levittävät tahot eli trollit.

Turvallisuuteen liittyviä käsitteitä

- **Kyberuhka** = esim. pankkien, teollisuuden, vesi- ja energiahuollon, logistiikan, terveydenhuollon ja liikenteen tietoverkkoihin kohdistuva uhka
- **Ilmastopakolaisuus** = laajamittainen muuttoliike pois tietyiltä alueilta ilmastonmuutoksen (esim. kuivuuden, tulvien) vuoksi
- **Syrjäytyminen** = ihmisen putoaminen sosiaalisten yhteyksien, työelämän, taloudellisen itsenäisyyden ja toimintakyvyn ulkopuolelle esim. työttömyyden tai terveysongelmien vuoksi

Turvallisuus poikkeustilanteissa

Valmiuslaki

Laki, joka lisää viranomaisten toimivaltuuksia poikkeustilanteessa; valmiuslaki otettiin Suomessa käyttöön keväällä 2020 koronapandemian vuoksi

Puolustustilalaki

Laki, joka lisää viranomaisten toimivaltuuksia sodan aikana valmiuslakia voimakkaammin; se antaa viranomaisille tehokkaammat mahdollisuudet huolehtia maan puolustuksesta ja kansalaisten turvallisuudesta.

Sekä valmiuslaki että puolustustilalaki saattavat rajoittaa kansalaisten perusoikeuksia (esim. liikkumisvapaus), jotta kaikkien turvallisuus voitaisiin taata paremmin.

Huoltovarmuus

Yhteiskunnan kyky turvata yhteiskunnan toimintakyky ja esim. ruoan, energian ja lääkkeiden saanti myös kriisitilanteissa.

Ota selvää

1. Mikä on SUPO?
2. Mitä SUPO tekee?
3. Katso SUPO:n Saana Nilssonin haastatteluvideo ja tutki Suojelupoliisin (SUPO) sivustoa <https://supo.fi/etusivu> Arvioi näiden aineistojen pohjalta, ovatko seuraavat väitteet oikein vai väärin. (Otava, kpl 15, Taitotehtävä: Tutustu Suojelupoliisiin, video)
 - a) SUPO:n tärkeimmät asiakkaat ovat valtioneuvosto ja tasavallan presidentti.
 - b) SUPO harjoittaa tiedustelua ja vastatiedustelua.
 - c) Terrorismin torjuminen ei kuulu SUPO:n toimialaan.
 - d) Kaikki suojelupoliisin työntekijät ovat koulutukseltaan poliiseja.
 - e) Kaikille valtion viranhaltijoille tehdään turvallisuusselvitys.
 - f) SUPO tekee yhteistyötä tullin ja rajavartiolaitoksen kanssa.

Näkökulmia tehtäviin

Mikä on SUPO? Suojelupoliisi on turvallisuus- ja tiedustelupalvelu.

Mitä SUPO tekee? Se torjuu ja ennaltaehkäisee Suomeen kohdistuvia vakavia turvallisuusuhkia.

a) SUPO:n tärkeimmät asiakkaat ovat valtioneuvosto ja tasavallan presidentti. Oikein. Supo tuottaa ja hankkii tietoa presidentin ja ministereiden päätöksenteon tueksi.

b) SUPO harjoittaa tiedustelua ja vastatiedustelua. Oikein. Tiedustelulla tarkoitetaan ainutlaatuisen, Suomen turvallisuuteen liittyvän tiedon hankintaa ja vastatiedustelulla suojautumista vieraiden valtioiden vakoilulta ja vaikuttamiselta.

c) Terrorismin torjuminen ei kuulu SUPO:n toimialaan. Väärin. Se on tiedustelun ja vastatiedustelun ohella keskeinen Supon tehtävä.

d) Kaikki suojelupoliisin työntekijät ovat koulutukseltaan poliiseja. Väärin. Supossa työskentelee monien eri alojen asiantuntijoita, kuten valtiotieteilijöitä, kyberosaajia, kääntäjiä ja poliiseja.

e) Kaikille valtion viranhaltijoille tehdään turvallisuusselvitys. Väärin. Selvitys tehdään henkilöille, jotka ollaan nimittämässä Suomen turvallisuuden tai kansallisen edun kannalta keskeisiin tehtäviin.

f) SUPO tekee yhteistyötä tullin ja rajavartiolaitoksen kanssa. Oikein. Yhteistyö eri viranomaisten kanssa on oleellinen osa Supon toimintaa.

Tehtäviä

Lue kpl 15, Turvallisuus on perustarve,
s.128-133

Tee tehtävät 1 ja 5, s.133